

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting Openb. Prim. Onderw. Hoogeveen

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 12 mei 2020

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Bijeen. We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere extern betrokkenen.

Wat gaat goed?

Het bestuur kan nu en in de nabije toekomst voldoen aan de financiële verplichtingen om het onderwijs te verzorgen.

Ook zorgt het bestuur voor onderwijs van voldoende kwaliteit en heeft het een duidelijk beeld van de kwaliteit van het onderwijs op de scholen. Zo weet het bestuur of de leerlingen op de scholen voldoende eindresultaten behalen en stuurt het bestuur tijdig bij als dat nodig is. Het bestuur kent de uitkomsten van de tevredenheidsonderzoeken bij leerlingen, personeel en ouders. Daarnaast houdt het bestuur zicht op de scholen doordat de directeur bestuurder regelmatig gesprekken voert met de directeuren en ook regelmatig de scholen bezoekt. Het bestuur vindt het belangrijk dat het personeel blijft leren. Zo worden er studiedagen en scholingen georganiseerd en mogen leraren ook individueel opleidingen volgen.

Wat ook goed gaat is dat de scholen van Stichting Bijeen de leerlingen veel meer aanbieden dan alleen taal en rekenen, zoals bijvoorbeeld Wetenschap en techniek, bewegend leren en talentonderwijs. De samenwerking met betrokkenen bij het bestuur en de scholen gaat goed en is krachtig, zowel in de scholen als de scholen onderling, als ook met de ouders, de kinderopvang, de (zorg)partners en de gemeente Hogeveen.

Wat moet beter?

In het onderzoek bij bestuur en scholen van Bijeen zijn geen punten naar voren gekomen die beter moeten.

Wat kan beter?

Wij vragen de raad van toezicht om in het volgende jaarverslag op te schrijven in hoeverre de financiële middelen doelmatig zijn besteed en hoe dat zij daar toezicht op houden. Wij raden het bestuur ook aan in

Bestuur: Stichting Bijeen
Bestuursnummer: 42557

Aantal scholen onder bestuur: 13

Totaal aantal leerlingen: 1317
Teldatum: 1 oktober 2019

Lijst met onderzochte scholen:

obs Kienderwijs, afdeling
Anderstaligen (13AZ C3)
obs De Schuthoek (13GQ C1)
obs Apollo (13UL C1)
obs Het Rastholt (22KM C1)
obs Het Hoeltien, locatie Tiendeveen
(13XW C3)

het volgende jaarverslag meer op te schrijven over hoe de gelden voor passend onderwijs zijn besteed.

Bestuur en scholen werken samen aan de kwaliteit van het onderwijs. Wanneer scholen verbeteringen moeten doorvoeren, schrijven ze een plan van aanpak en deze punten worden in de voortgangsoverleggen besproken met de beleidsmedewerker kwaliteit onderwijs. De scholen van Bijeen bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling en ook hebben we waargenomen dat de snelheid varieert waarin ontwikkelingen binnen de scholen plaatsvinden. Wij denken daarom dat het van meerwaarde kan zijn als het bestuur de herstelafspraken die ze maakt met de scholen, meer formaliseert en eveneens afspraken maakt over realistische hersteltermijnen.

Vervolg

Over vier jaar komt het bestuur in aanmerking voor het volgende vierjaarlijkse onderzoek. In de tussenliggende periode kijkt de inspectie jaarlijks naar de prestaties van het bestuur en de scholen. Mochten hieruit risico's naar voren komen, dan zal de inspectie hierover in gesprek gaan met het bestuur.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	9
	2.1. Kwaliteitszorg en ambitie	11
	2.2. Financieel beheer	14
3.	Resultaten verificatieonderzoek	18
	3.1. Wat zien wij terug van de ambities van het bestuur op de scholen?	18
4.	Reactie van het bestuur	23

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in januari en februari 2020 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Stichting Bijeen in Hoogeveen. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om deze te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. Op schoolniveau hebben we onderzoek gedaan bij vijf scholen. We hebben de onderzoeken ingericht als verificatieonderzoeken.

Verificatieonderzoeken zijn onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie Voldoende is; het onderzoek laat zien of het bestuur voldoende informatie heeft over de school en of sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

Onderstaande tabel geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij de scholen is ingericht. Aangegeven is welke standaarden op welke scholen zijn onderzocht. Op obs Apollo heeft daarnaast apart een leerplichtonderzoek plaatsgevonden. Een leerplichtonderzoek maakt standaard deel uit van het vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen.

School	Verificatie				
	1	2	3	4	5
Onderwijsproces					
OP1 Aanbod		•	•	•	•
OP6 Samenwerking	•	•	•	•	
Onderwijsresultaten					
OR1 Resultaten/Studiesucces				•	
Kwaliteitszorg en ambitie					
KA1 Kwaliteitszorg	•		•	•	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•	•		•
KA3 Verantwoording en dialoog		•			•

1. obs Apollo (tevens een leerplichtonderzoek)
2. obs De Schuthoek
3. obs Kienderwijs afd Anderstaligen
4. obs Het Rastholt
5. obs Het Hoeltien, locatie Tiendeveen

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. Tijdens de uitvoering van dit vierjaarlijks onderzoek bij bestuur en scholen (4JOBS) hebben we onder andere gesproken met de bestuurder, de beleidsmedewerker kwaliteit onderwijs, de raad van toezicht, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, directeuren, intern begeleiders en leraren. Daarnaast hebben we op meerdere scholen verschillende lessen bezocht. Op elke school hebben we na het onderzoek onze bevindingen en de oordelen op de onderzochte standaarden gedeeld met de directie en het bestuur, meestal in het bijzijn van het team. Een financieel inspecteur van de Inspectie van het Onderwijs heeft telefonisch een gesprek gevoerd met de staffunctionaris financiën. Tevens hebben we op één van de scholen de Registratie van aan- en afwezigheid onderzocht.

De resultaten van dit onderzoek zijn te vinden in hoofdstuk 3. Het eindgesprek vond plaats op 25 februari 2020. Daarbij waren de bestuurder en de beleidsmedewerker kwaliteit onderwijs aanwezig.

Naast de centrale vragen zoals beschreven in hoofdstuk 1 richten we ons in dit onderzoek ook op de ontwikkeling van thema's die voortkomen uit de analyse van de beschikbare informatie én uit het startgesprek, dat we op 21 januari 2020 met de bestuurder en de beleidsmedewerker kwaliteit onderwijs hebben gevoerd.

Keuze van de thema's

Het bestuur heeft in de beleidsperiode 2015/2019 sterk ingezet op het realiseren van een goedlopende organisatie en op de kwaliteitscultuur. Stichting Bijeen investeert in haar medewerkers en stimuleert hen van en met elkaar te leren. Ze wil een professioneel lerend netwerk zijn. Het strategisch beleidsplan is hierbij leidend en richtinggevend. De scholen van Stichting Bijeen hebben de opdracht basiskwaliteit te realiseren. Daarnaast mogen ze zich binnen de kaders van het Strategisch beleidsplan ontwikkelen op thema's die het best passen bij hun eigen ambities en ontwikkelingsstadium. Zowel in het oude (15/19) als in het nieuwe (19/23) Strategisch Beleidsplan komen de thema's "doorgaande leerlijnen" en "krachtig samenwerken" naar voren om de kinderen in en om Hoogeveen optimale toekomstkansen te bieden. Dit bood ons aanknopingspunten om binnen de standaarden Aanbod (OP1) en Samenwerking (OP6) van ons onderzoekskader ook de ontwikkeling van deze thema's te onderzoeken.

De standaarden in het verificatieonderzoek onderzoeken we vanuit drie invalshoeken:

- Wat is ons kwaliteitsoordeel op de standaarden op schoolniveau?
 - In hoeverre komt het beeld van het bestuur overeen met ons beeld?
- Wat betekent dit voor ons oordeel op de standaarden van het kwaliteitsgebied 'Kwaliteitszorg en ambitie' op bestuursniveau?
- In hoeverre zien we de sturing van het bestuur terug op belangrijke thema's van het bestuur, zoals verwoord in het Strategisch beleidsplan 2019-2023.

Overige wettelijke vereisten

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Wij hebben de volgende vereisten onderzocht:

- Aanwezigheid schoolgids art. 16, lid 2 en 3, WPO
- Vrijwilligheid ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO
- Aanwezigheid meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld art. 4b, WPO
- Onderzoek leerplicht

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we altijd naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over Stichting Bijeen en de scholen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer op bestuursniveau. De resultaten uit de verificatieonderzoeken zijn verwerkt in deze beschrijvingen. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn hierin opgenomen. Hoofdstuk 3 laat de resultaten zien van de verificatieonderzoeken op schoolniveau. Het oordeel Voldoende op de onderzochte standaard betekent dat de standaard voldoet aan de basiskwaliteit zoals beschreven in ons waarderingskader. Standaarden die wij als Goed hebben gewaardeerd lichten wij kort toe. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Goed
- Voldoende
- Onvoldoende
- Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Context

De verzelfstandiging van het openbaar primair onderwijs in Hoogeveen heeft plaatsgevonden in 2011. Sindsdien berust het dagelijks bestuur bij de algemeen directeur. Eind 2017 is de Stichting Bijeen opgericht volgens het "raad van toezichtmodel". In totaal bezoeken ongeveer 1320 kinderen de scholen van Bijeen en er zijn ongeveer 160 medewerkers.

Resultaten

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat de oordelen zijn op de twee onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen. Daarnaast staat hierin in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het
bestuur werkt niet
door tot op
school/opleidingsniveau

Het beleid van het
bestuur werkt volledig
door tot op
school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

In hoeverre heeft het bestuur van Bijeen de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Deze vraag en de onderliggende vier deelvragen (zie bladzijde 5) beantwoorden we positief.

Het bestuur van Bijeen heeft zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen en stuurt hier voldoende op. Tijdens de verificatieonderzoeken constateren we dat ons beeld grotendeels overeenkomt met het beeld met dat van het bestuur. Het bestuur faciliteert de voorwaarden op de scholen om te komen tot kwaliteitsverbetering en innovatie. Dit vinden we onder andere duidelijk zichtbaar bij het realiseren van de voorwaarden voor goed onderwijs, het bevorderen van de professionele kwaliteitscultuur en de samenwerking in en rondom de scholen. Er is tevens sprake van verantwoording en goede dialoog over de resultaten en de ontwikkelingen in het onderwijs van Bijeen. Hierbij ligt de nadruk op een regelmatige analyse en bespreking van de leerresultaten en de schoolontwikkeling, de uitkomsten van de tevredenheidsonderzoeken, de audits en de jaarlijkse cyclus van jaarverslag en jaarplan.

In geval van tegenvallende schoolontwikkeling of resultaten die achterblijven kunnen de analyses naar de oorzaken diepgaander. Dit punt lichten we toe in hoofdstuk 2.1. Een ander aandachtspunt is dat enkele wettelijke vereisten in het jaarverslag van het bestuur ontbreken. Welke aandachtspunten dit zijn, is beschreven in hoofdstuk 2.2.

Wij zien op dit moment geen financiële risico's die het voortbestaan van het bestuur binnen nu en twee jaar in gevaar kunnen brengen. Ook het financieel beheer is in orde. Hiermee voldoet het bestuur aan de eisen van het kwaliteitsgebied financieel beheer.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			2
KA3 Verantwoording en dialoog			2

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied.

Op bestuursniveau beoordelen we de standaard Kwaliteitszorg (KA1) als Voldoende.

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen?

In het strategisch beleidsplan 2019-2023 staan de beleidsvoornemens geformuleerd. Op basis van de beleidsvoornemens en ambities van het bestuur formuleren de scholen hun eigen ambities en leggen die vast in hun schooldocumenten. Het strategisch beleidsplan van Bijeen is tot stand gekomen in overleg met de scholen en belanghebbenden. Daardoor is er een breed draagvlak voor de onderwijskundige koers en de ambities van Bijeen.

2. Heeft het bestuur voldoende zicht op de onderwijskwaliteit?

Het bestuur heeft zicht op de ontwikkeling van de kwaliteit van de scholen door het stelsel van kwaliteitszorg dat het hanteert. Dit stelsel is beschreven in het Kwaliteitshandboek Bijeen (versie juni 2019). Hierin is een samenhangend geheel van instrumenten aanwezig, met daarin onder andere het Strategisch Beleidsplan, leerlingvolgsystemen, kwaliteitskaarten, schoolplan, jaarplan, jaarverslag, trendanalyses, interne audits en tevredenheidsenquêtes. Alle activiteiten zijn uitgezet in de tijd en opgenomen in de jaarkalenders op de scholen. Hiermee beschikt het bestuur over een heldere planning- en controlcyclus.

3. Stuurt het bestuur op verbetering van de onderwijskwaliteit?

Het bestuur bespreekt de voortgang regelmatig met de directeuren van de scholen. De gesprekscyclus, de informatievoorziening en de auditverslagen leveren het bestuur voldoende informatie op om tot een oordeel over de kwaliteit van de scholen te komen.

De diverse gesprekspartners geven aan dat het bestuur richting geeft aan het kwaliteitsbeleid door de teams op de scholen aan te sturen, te faciliteren en te stimuleren. We constateren dat het beleid van het bestuur voldoende doorwerkt in de scholen.

Aandachtspunten vanuit het onderzoek:

We willen het bestuur graag drie aandachtspunten meegeven om de kwaliteitszorg binnen bestuur en scholen verder te ontwikkelen.

Het eerste aandachtspunt voor bestuur en scholen is om in de kwaliteitszorgsystematiek te streven naar doelen die concreet, haalbaar en toetsbaar zijn. Het bestuur kan bijvoorbeeld de scholen vragen hun doelen voor de schoolontwikkeling en ook hun ambities concreter te beschrijven. Dit helpt om de evaluaties meer kwalitatieve inhoud te geven en eenvoudiger te kunnen volgen of doelen en ambities al dan niet zijn behaald. Het bestuur krijgt daardoor nog beter zicht op de kwaliteitsontwikkeling van de scholen en kan op basis daarvan gericht sturen.

Een tweede punt is dat het bestuur in het kwaliteitszorgsysteem kan opnemen welke (vervolg)stappen ze zet als bijvoorbeeld door het interne auditteam of de onderwijsinspectie tekortkomingen in het onderwijsproces op scholen geconstateerd worden. Deze herstelafspraken en -termijnen kan het bestuur op (laten) nemen in verantwoordingsdocumenten. Dit helpt om de voortgang in de ontwikkeling op de scholen ten aanzien van deze tekortkomingen beter te kunnen volgen.

Ten derde zijn in het geval van tegenvallende resultaten op de scholen soms meer diepteanalyses nodig om de oorzaken te achterhalen en goede vervolgstappen te kunnen bepalen. Alle scholen voldoen op dit moment aan de huidige Regeling leerresultaten. Wanneer we echter kijken naar de behaalde referentieniveaus 1s/2f van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode op taal en rekenen, dan is het beeld soms minder gunstig.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur (KA2) en functioneert het transparant en integer?

De standaard Kwaliteitscultuur waarderen we als Goed. Binnen Bijeen is sprake van een professionele kwaliteitscultuur. De sturingsfilosofie van het bestuur is dat de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs laag in de organisatie wordt belegd. Dit kan zijn binnen de stuurgroep Organisatie en beleid, in werkgroepen en projectgroepen, maar ook binnen de scholen. Het uitgangspunt hierbij is 'krachtig samenwerken' waarbij respect voor elkaar en normen en waarden belangrijke kenmerken zijn. De kracht van samenwerken hebben wij in ons onderzoek duidelijk waargenomen. Meer hierover hebben we beschreven in hoofdstuk 3 van dit rapport.

We zien dat de teamscholing past bij de ambities die de scholen hebben en dat er daarnaast voldoende ruimte is voor individuele scholing. De Code Goed Bestuur is in de bestuurlijke organisatie herkenbaar uitgewerkt.

Zowel de Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad als de Raad van Toezicht ervaart een adequate informatievoorziening van het bestuur. De formele taken rond het werkgeverschap en de financiële verantwoording zijn belegd. Uit het jaarverslag blijkt dat het bestuur en de directie hun taken correct vervullen.

Een aandachtspunt is dat wij geen afspraken hebben aangetroffen over de wijze waarop het voltallig bestuur het eigen functioneren evalueert en waardeert. Positief is dat de Raad van Toezicht een zelf ontwikkeld toezichtkader hanteert, dat als leidraad wordt gebruikt in de ontwikkelgesprekken met de directeur bestuurder.

Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

We beoordelen de wijze waarop het bestuur zich verantwoordt en dialoog voert met betrokkenen als Goed. Deze beoordeling geven wij vanwege de goede dialoog die het bestuur voert zowel binnen als buiten de eigen organisatie en de transparantie over de wijze waarop het beleid tot stand komt.

De verantwoording van het bestuur gebeurt door jaarlijks verslag te doen aan betrokkenen over resultaten en schoolontwikkelingen. In het jaarverslag is een paragraaf gewijd aan onderwijskundige ontwikkelingen in het voorgaande jaar. Daarnaast betreft het bestuur belanghebbenden uit alle lagen van de organisatie bij de beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Bestuur en scholen schenken aandacht aan het naar buiten brengen van de eigen prestaties. Tijdens de schoolonderzoeken blijkt dat scholen veel belang hechten aan de mening van de ouders en betrokkenheid tonen bij activiteiten in de lokale gemeenschap. Ouders hebben via de website van Bijeen ook toegang tot bovenschoolse documenten, zoals het Strategisch Beleidsplan en het bestuurlijk jaarverslag of bijvoorbeeld de statuten van de GMR.

De dialoog met de ouders, de toezichthouders, de omgeving en de scholen wordt actief en regelmatig gevoerd. Ook zoekt men samenwerking buiten de eigen kring, zoals met de gemeente, maatschappelijke organisaties, de lokale gemeenschap, het voortgezet onderwijs, met andere schoolbesturen en opleidingsinstituten. Hoewel het soms lastig is pakt het bestuur hierin nadrukkelijk zijn maatschappelijke rol, in het bijzonder waar het gaat om het bestrijden van onderwijsachterstanden. Iedere school spreekt over een functionele medezeggenschapsraad, waarin ouders en personeel meedoen, meedenken en meebeslissen. De gemeenschappelijke medezeggenschap vormt een afvaardiging van alle scholen.

Een aandachtspunt is de verantwoording van de feitelijke kwaliteit van het onderwijs op de scholen van Stichting Bijeen. In het

jaarverslag informeert het bestuur betrokkenen globaal over de onderwijskwaliteit op de scholen. De uitdaging is om dit meer specifiek te maken, bijvoorbeeld door hierbij de uitkomsten van de audits te betrekken.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het financieel beheer op de standaarden voor financiële continuïteit en financiële rechtmatigheid. Voor financieel beheer hanteren wij alleen de oordelen Voldoende en Onvoldoende. Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is.

Het financieel beheer beoordelen wij als Voldoende, omdat zowel de financiële continuïteit als de rechtmatigheid Voldoende zijn.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB3 Rechtmatigheid		•

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel is de financiële ontwikkeling van het bestuur te zien. Dit is de ontwikkeling van de afgelopen drie jaar en de begroting voor de komende drie jaar, gebaseerd op de jaarverslaggeving van het bestuur.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	3,74	3,88	3,60	3,82	3,58	3,62
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,77	0,77	0,76	0,77	0,76	0,76
Weerstandsvermogen	< 5%	40,2%	40,9%	38,7%	37,5%	36,7%	36,2%
Huisvestingsratio	> 10%	8,6%	9,4%	8,7%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	5,9%	2,0%	-1,1%	-1,8%	-1,5%	-0,4%

Wij beoordelen de financiële continuïteit als Voldoende. De tabel geeft geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigt dat beeld.

In bepaalde jaren is een (verwachte) negatieve rentabiliteit te zien, het

bestuur heeft echter de beschikking over voldoende liquiditeit en vermogen en beoogt juist de reserves aan te wenden ten gunste van het onderwijs.

Wel wijzen wij op de volgende aandachtspunten:

De in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo) voorgeschreven elementen uit de Continuïteitsparagraaf zijn weliswaar aanwezig in het bestuursverslag, maar de informatiewaarde kan beter in de volgende bestuursverslagen. In artikel 4, lid 4, van de Rjo worden namelijk toelichtingen gevraagd bij de onderdelen van de continuïteitsparagraaf, die wij nu nog niet volledig aantreffen. Het gaat om:

- Een verslag van de intern toezichthouder met daarin een verantwoording over hun handelen en de resultaten die daarmee zijn bereikt.
- Toelichtingen over inrichting en werking van een systeem voor risicobeheer zijn slechts gedeeltelijk aanwezig. Wij zien niet welke resultaten hiermee (met het risicobeheersingssysteem) zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.
- Een uitsplitsing in de meerjarenbalans van het eigen vermogen in algemene en bestemmingsreserves.

Wij verwachten dat het bestuur dit verbetert vanaf het eerstvolgende bestuursverslag.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is. Met financiële doelmatigheid bedoelen we dat het geld efficiënt wordt besteed en dat het geld ten goede komt aan de door het bestuur gestelde doelen. We verwachten dat die doelen bijdragen aan kwaliteit van het onderwijs en dat deze duidelijk zijn toegelicht in het bestuursverslag.

Bij ons onderzoek kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- *Verslag intern toezichthouder over toezicht op doelmatige besteding van rijksmiddelen*

Het intern toezichthoudend orgaan moet in het bestuursverslag verantwoording afleggen over zijn handelen en de resultaten die dat opleverde. Daaronder valt ook het toezien op de doelmatige besteding van het overheidsgeld dat het bestuur ontving.

De informatie hierover ontbrak in het bestuursverslag over 2018.

Wij vragen de intern toezichthouder om voortaan in de bestuursverslagen hieraan meer aandacht te geven.

- *Besteding middelen passend onderwijs*

Voor passend onderwijs ontving het bestuur in 2018 geld van het samenwerkingsverband. Naast verantwoording aan het samenwerkingsverband over de inzet van dit geld, is het belangrijk dat het bestuur ook in het eigen bestuursverslag laat zien hoe dit geld is ingezet. Dit komt tegemoet aan een breed levende maatschappelijke behoefte. Het bestuur laat in het bestuursverslag 2018 beperkt zien hoe het geld voor passend onderwijs is besteed.

Wij verwachten daarom dat het bestuur in de volgende bestuursverslagen meer aandacht geeft aan hoe ze dit geld voor extra ondersteuning inzet en welke resultaten zij ermee bereikt.

Financiële rechtmatigheid

Wij beoordelen de financiële rechtmatigheid als Voldoende. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountant. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid.

3. Resultaten verificatieonderzoek

Bij de Stichting Bijeen hebben we een verificatieonderzoek uitgevoerd op onderstaande basisscholen. We onderzochten op deze scholen een aantal standaarden om te zien hoe de bestuurlijke kwaliteitszorg werkt en in hoeverre ons beeld overeen komt met het beeld van het bestuur. Tijdens het onderzoek beoordelen we ook de kwaliteit van enkele standaarden op deze scholen. In de mondelinge terugkoppeling aan het eind van het onderzoek hebben we onze bevindingen toegelicht en gesproken over de verdere ontwikkeling van de scholen. In het onderstaande schema staan de oordelen per school.

Het oordeel Voldoende op de onderzochte standaard betekent dat de standaard voldoet aan de basiskwaliteit zoals beschreven in ons waarderingskader. Er zijn geen standaarden als onvoldoende beoordeeld. Per standaard lichten wij onze oordelen en waarderungen op hoofdlijnen toe. Tevens geven wij aan waarom wij op sommige scholen een standaard als Goed gewaardeerd hebben.

School	Verificatie				
	1	2	3	4	5
Onderwijsproces					
OP1 Aanbod		V	G	G	G
OP6 Samenwerking	G	G	G	G	
Onderwijsresultaten					
OR1 Resultaten/Studiesucces				V	
Kwaliteitszorg en ambitie					
KA1 Kwaliteitszorg	V		V	V	G
KA2 Kwaliteitscultuur	V	V	G		G
KA3 Verantwoording en dialoog		V			G
1. obs Apollo 2. obs De Schuthoek 3. obs Kienderwijs, afdeling Anderstaligen 4. obs Het Rastholt 5. obs Het Hoeltien, locatie Tiendeveen					

3.1. Wat zien wij terug van de ambities van het bestuur op de scholen?

In hoofdstuk 1 hebben we bij de onderzoeksactiviteiten aangeven waarom we zes standaarden onderzoeken op verschillende scholen van Stichting Bijeen. We onderzochten de standaarden aanbod, samenwerking, onderwijsresultaten, kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur en verantwoording en dialoog.

Hieronder beantwoorden wij per standaard de deelvragen.

Aanbod (OP1)

In hoeverre is het onderwijsaanbod passend bij de leerlingenpopulatie en is de doorgaande lijn georganiseerd?

Het aanbod op de scholen van Stichting Bijeen is breed, voldoet ruim aan de basiskwaliteit en is gebaseerd op de kerndoelen. De scholen stemmen het aanbod af op de specifieke leerbehoeften van de leerlingenpopulatie. Zo zien we in elke school die we bezochten de afspraken met betrekking tot de doorgaande lijn naar de peuteropvang. Op de scholen met veel leerlingen uit een taalarm milieu zagen we gerichte aandacht voor woordenschat. Voor nieuwkomers is beleid ontwikkeld, waarin onder andere aandacht is voor extra taalaanbod, maar ook voor sociale integratie en veiligheid. We hebben voorbeelden gezien van lessen in Wetenschap en Techniek en bewegend leren, wat ook speerpunten zijn in het strategisch beleid. Daarnaast hanteren sommige scholen een talentenuur, waarbij leerlingen een circuit van verschillende creatieve lessen doorlopen. Voor kinderen die meer aankunnen is er de bovenschoolse plusklas en in alle scholen is een plusaanbod. Andere voorbeelden van het brede aanbod zijn het kooklokaal, muziekimpuls en de schooltuin.

De verschillen tussen scholen zijn vooral zichtbaar in de wijze waarop het brede aanbod is uitgewerkt in leerdoelen. De ene school is hier verder en preciezer in dan de andere. In enkele scholen is meer aandacht nodig voor de ondersteunende leeromgeving in de groepen.

Samenwerking (OP6)

Werkt de school krachtig samen met relevante partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven?

In het Strategisch Beleidsplan geeft het bestuur aan dat zij in een brede context wil samenwerken en verbinden. Zij wil dit bereiken door onder andere bestaande samenwerking te versterken en de samenwerking met ouders en externe partijen uit te breiden en te verdiepen. Tijdens de verificatieonderzoeken zijn wij nagegaan of het beleid van het bestuur doorwerkt op de scholen. Op alle vier onderzochte scholen constateren wij een goede en krachtige samenwerking met relevante partners.

De samenwerking tussen bestuur en scholen vindt plaats in de regiegroep, de scholenclusters of binnen vakspecialismen (bijvoorbeeld ib-netwerk) en in werk- of projectgroepen. Binnen de scholen is vooral sprake van samenwerking in de teams, binnen de bouwen en soms ook op een thema. Extern werkt Bijeen samen met ouders, de gemeente, andere schoolbesturen, de zorgaanbieders en het voortgezet onderwijs. Als het gaat om samenwerken is Stichting Bijeen een voorbeeld voor anderen.

Resultaten (OR1)

Voldoen de eindresultaten aan de gestelde norm?

Het hoofddoel van het bestuur is het geven van goed onderwijs, gepaard met goede resultaten. Hoewel we de standaard Resultaten slechts op 1 van de scholen hebben beoordeeld, hebben we de eindresultaten wel op alle bezochte scholen besproken. We constateren dat alle bezochte scholen voldoen aan de 'Regeling leerresultaten PO'. Als we kijken naar de leerlingen in groep 8 in de afgelopen drie jaar, dan halen alle scholen de signaleringswaarde op het 1F niveau (functioneringsniveau). In 2019 ligt een aantal scholen van het bestuur onder het landelijk gemiddelde van het 2F/1S (streefniveau), vooral op het gebied van rekenen en taalverzorging. Daarnaast hebben sommige scholen aangegeven dat het een uitdaging wordt om met de huidige groep 8 in 2020 voldoende eindresultaten te behalen. Voor de betreffende scholen is het belangrijk om de resultaten op de verschillende onderdelen zorgvuldig te analyseren en hier een verbeterplan op te zetten.

Kwaliteitszorg (KA1)

Hanteren alle scholen van Bijeen een stelsel van kwaliteitszorg en verbeteren zij op basis daarvan het onderwijs?

Alle scholen evalueren hun onderwijs met behulp van kwaliteitskaarten en meten de tevredenheid van ouders, leerlingen en leraren. Deze informatie vormt samen met de gezamenlijke ambities de input voor het schoolplan en de verbeterpunten in de jaarplannen. Ook de uitkomsten van de audit, die eens in de vier jaar op alle scholen wordt afgenomen, betrekken de scholen hierbij. De cyclus van Plan, Do, Check en Act is op alle scholen zichtbaar. Plannen kunnen soms concreter door meer meetbare doelen te stellen en ook kunnen sommige scholen meer samenhang aanbrengen tussen de (soms grote hoeveelheid) plannen en kwaliteitszorgdocumenten. Analyses van leerresultaten en evaluaties in geval van tegenvallende resultaten, maar ook bij het behalen van successen kunnen bij meerdere scholen ook scherper.

Kwaliteitscultuur (KA2)

Kennen de scholen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren zij transparant en integer?

Op de scholen van Bijeen is inderdaad sprake van een professionele cultuur en de scholen functioneren transparant en integer. Onderlinge samenwerking en uitwisseling van ervaring en specialistische kennis tussen scholen maar ook binnen de clusters versterken deze professionele cultuur. Individuele mogelijkheden tot professionalisering ervaren de medewerkers als goed en benutten zij. Wat opvalt is, dat op de scholen waar de kwaliteitscultuur als goed is beoordeeld, al wat langer sprake is van een stabiele context op de school in combinatie met sterk onderwijskundig leiderschap.

De andere scholen werken ook gestaag aan het verbeteren van de kwaliteitscultuur, maar kunnen hierin nog stappen maken.

Verantwoording en dialoog (KA3)

Voldoen de scholen aan de wettelijke verplichtingen ten aanzien van verantwoording en dialoog?

De standaard verantwoording en dialoog is slechts op twee scholen onderzocht en we hebben daarbinnen overwegend de wettelijke verplichtingen bekeken. Hierin hebben wij geen tekortkomingen vastgesteld. Op de onderzochte scholen is sprake van een actieve MR en de onderzochte scholen spannen zich in om de ouders, ook bij de schoolontwikkeling te betrekken. Beide scholen verantwoorden zich voldoende richting het bestuur maar ook naar stakeholders, zoals bijvoorbeeld de inspectie. Bij een van de scholen hebben we de verantwoording en dialoog als goed gewaardeerd vanwege de adequate verantwoording over de schoolontwikkeling in de school, zowel op de website als in de toelichting op PO-vensters.

Overige wettelijke vereisten

Onderzoek registratie en melding aan- en afwezigheid

Op 6 februari 2020 hebben we op basisschool Apollo een onderzoek uitgevoerd naar de naleving van de wettelijke vereisten op het gebied van de registratie en melding van aan- en afwezigheid. Het betreft wettelijke vereisten uit de Leerplichtwet 1969 (LPW) en een aantal relevante artikelen uit de Wet op het primair onderwijs (WPO). Deze wettelijke verplichtingen vallen onder de overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader).

Bij dit onderzoek waren de directeur en de leerplichtambtenaar aanwezig.

We hebben onderzocht of de school voldoet aan de naleving van de wettelijke vereisten op de volgende gebieden:

- registratie en melding van ongeoorloofd verzuim
- vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof)
- vermelden verzuimbeleid in de schoolgids

Conclusie

De school voldoet aan de wettelijke verplichtingen op de onderzochte gebieden registratie en melding van ongeoorloofd verzuim en vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof).

Het vermelden van het verzuimbeleid in de schoolgids is op orde.

De onderdelen schorsing en/of verwijdering' en afwijking onderwijstijd vanwege lichamelijke of psychische redenen hebben we tijdens dit onderzoek niet kunnen beoordelen omdat daar geen sprake van was in de periode die wij voor dit onderzoek geselecteerd hadden.

Verzuimregistratie

De leraren registreren dagelijks op deugdelijke wijze de aan- en afwezigheid van leerlingen. Hierbij maken zij onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim. Door de deugdelijke registratie kan de school in de basis voldoen aan de wettelijke regels over het melden van verzuim zonder geldige reden.

De school registreert 'te laat komen' als ongeoorloofd verzuim. Daarmee houdt zij goed overzicht op deze vorm van verzuim en kan zij tijdig het gesprek aangaan met leerlingen en ouders.

Meldingsplicht

De school voldoet aan de wettelijke verplichting om ongeoorloofd verzuim van leerlingen te melden. Het gaat hier om leerlingen die binnen vier weken 16 uur zonder geldige reden afwezig zijn. De school doet deze meldingen tijdig en correct.

Vrijstelling geregeld schoolbezoek (verlof)

De gronden tot beslissing om een vrijstelling van geregeld schoolbezoek (verlof) te verlenen vallen binnen het wettelijk kader en de richtlijnen. De school past de regels doorgaans correct toe.

Binnen de onderzoeksgroep is in de onderzochte periode éénmaal vrijstelling van geregeld schoolbezoek gegeven terwijl dit niet paste binnen het wettelijk kader en de richtlijnen. Dit valt echter binnen de toegestane foutmarge.

Communicatie van verzuimbeleid

De school voldoet aan de wettelijke verplichtingen over de communicatie van verzuimbeleid. Informatie over het verzuimbeleid is in de schoolgids opgenomen. Het aanvraagformulier voor verlof is na de voorjaarsvakantie beschikbaar via de website van de school.

Wel geven wij ter overweging mee om de tekst van het protocol schorsing en verwijdering aan te scherpen en de protocollen op schoolniveau en bestuursniveau op elkaar af te stemmen.

Een aandachtspunt voor de school is dat een time-out van langer dan één dag ook een vorm van schorsen is en derhalve gemeld dient te worden aan de inspectie.

Bij de overige wettelijke vereisten die in het onderzoek zijn meegenomen, hebben we op de scholen geen tekortkomingen aangetroffen.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.

Het bestuur van stichting Bijeen heeft met belangstelling kennis genomen van de bevindingen van de onderwijsinspectie. Deze bevindingen komen voor een belangrijk deel overeen met het beeld van het bestuur.

In het inspectierapport komt de volgende tekst voor:

“Wij denken daarom dat het van meerwaarde kan zijn als het bestuur de herstelafspraken die ze maakt met de scholen, meer formaliseert en eveneens afspraken maakt over realistische hersteltermijnen”.

Tijdens het onderzoek is dit mogelijk onderbelicht gebleven, echter, waar relevant en noodzakelijk, zijn en worden herstelafspraken geformaliseerd en gerelateerd aan realistische hersteltermijnen. Dit is maatwerk per school en heeft de afgelopen jaren mede geleid tot significante kwalitatieve groei.

De bevindingen van de inspectie worden door het bestuur op de volgende wijzen betrokken bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit. Het rapport wordt besproken en toegelicht in de volgende gremia:

- Raad van Toezicht
- Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad
- Directieberaad
- Stafoverleg

Na informeren, kennisnemen en toelichten wordt de professionele dialoog gevoerd. De opbrengsten hiervan worden vertaald naar en meegenomen in de plannen voor de komende jaren.

Waar nodig en gewenst, stuurt het bestuur - ook tussentijds - op onderdelen bij.

Stichting Bijeen (openbaar primair onderwijs Hoogeveen) is vanuit zelfbewustzijn gepast trots op de oordelen in dit rapport.

Het bestuur realiseert zich terdege dat de professionele cultuur binnen haar stichting (gewaardeerd als “goed”) het voertuig is om de verdere ontwikkelingen mogelijk te maken. Alle medewerkers van Bijeen investeren continue in het onderhoud van deze professionele cultuur. Het strategisch beleidsplan 2019-2023 is daarvoor het dienend kompas van de organisatie.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

